

Feiten zijn heilig voor de journalist, maar dat maakt van de feiten nog geen journalistiek. Een journalist kan de Miljoenennota te pakken krijgen en die op tafel kwakken, maar dan is het het nieuws alleen 'journalist onthult Miljoenennota'.

De Miljoenennota is een verzameling feiten waar in ruwe vorm het publiek niets mee kan. In tegenstelling tot wat altijd wordt beweerd, spreken de feiten nooit voor zich. God zij dank. Als ze dat wel zouden doen, was de hele journalistiek overbodig.

Maar de journalisten van het KRO-programma *Reporter* zien dat anders. Of, excuus: de onderzoeksjournalisten. Die specificatie is belangrijk. We hebben het hier immers niet over het gewone voetvolk. Nee, de benaming moet bij voorkeur worden uitgesproken met een eerbied waarmee ook 'jezuïeten' wordt gezegd of 'elitetropen'. Want onderzoeksjournalisten zien zichzelf graag als de crème-de-la-crème van de journalistiek.

Net als hun collega's trouwens. Zet drie journalisten onbetaald in een forum over de kwaliteit van media bij elkaar en ze beginnen vrijwel meteen over de noodzaak van onderzoeksjournalistiek. Vervolgens vallen binnen vijf minuten de namen Woodward, Bernstein en Watergate.

Zie daar de verklaring: de enige twee journalisten die onsterfelijke roem hebben vergaard.

Woodward en Bernstein waren echte journalisten. Dat wil zeggen dat ze informatie vergaarden, analyseerden, rangschikten en vervolgens in een pakkend verhaal vatten. Met de nadruk op dat laatste. Het maken en publiceren van een verhaal onderscheidt onderzoeksjournalisten van rechercheurs, belastinginspecteurs en andere beroepswroeters.

Die maken ook van alles openbaar, maar het is geen journalistiek. Bij *Reporter* halen ze voor dat verschil

hun speurneuzen op. De redactie vult wat aanvraagformulieren in, spant indien noodzakelijk een WOB-procedure aan om informatie boven water krijgen, en als dat gelukt is, dan... zijn ze klaar. Ze gooien de buit alleen nog even op hun website, sturen een persberichtje uit en roepen tegen de opgestookte meute iets in de trant van: 'Kijk eens wat we allemaal voor schandallig boven tafel hebben gekregen! Wat zijn wij toch goed!'

Zo ging het tenminste met de rel over bijklussende journalisten. Kijk maar op hun website. Het scheppen van een kader, het duiden van de gegevens, lieten ze over aan de columns en de commentaren in de andere media.

Wat *Reporter* doet is een nieuw soort LPF-journalistiek. Je roept wat en kijkt wat er gebeurt.

Het is een nieuw soort LPF-journalistiek. Je roept wat en kijkt wat er gebeurt.

Zelfs of de feiten kloppen is niet eens meer belangrijk: 'Voorzover mogelijk hebben we deze informatie geverifieerd bij betrokkenen. Maar niet iedereen was daartoe bereid of reageerde op onze verzoeken om commentaar', schrijven ze.

Hoezo onderzoeksjournalistiek? Ik dacht dat die juist pas begon als commentaar geweigerd werd? Wie op de website van *Reporter* kijkt, wordt amper iets wijzer. Het is niet meer dan een schandpaal. De column die eindredacteur Marc losten erbij heeft gezet, doet in zelfbeleving en toonzetting nog het meest aan een tabloid denken. 'Mail naar ons welke journalisten voor u hebben gewerkt', roept hij naar zijn bezoekers. Wel ja, gooi er nog een heksenjacht achteraan.

Er staan op de website eigenlijk alleen documenten van ministeries

met overzichten van door journalisten verrichte werkzaamheden. Daar is door *Reporter* op duistere wijze een lijst uit gedestilleerd met verdachten. Niet alle klussende journalisten staan op die lijst. Waar dat onderscheid op is gebaseerd? Geen idee.

Ik sta - natuurlijk - wél op de declaratielijsten van de ministeries maar ben toch geen verdachte. Er is zelfs niets bij me geverifieerd. Wat heb ik misdaan? Of juist goed gedaan? Waarom ben ik in de ogen van Josten geen vakverrader? Ik zou er bijna mediatrainingen voor gaan geven. Aan *Reporter*.

De verklaring van *Reporter* voor de uitzonderlijke publicatie op internet is dat ze nu eenmaal een tv-programma zijn en dat hun seizoen nog niet is aangebroken.

Maar waarom is er geen gedegen journalistieke webproductie van gemaakt? Als er een medium is waar alle andere media in passen, dan is het wel internet. Je kunt er alle informatie kwijt en er is volop ruimte voor videobeelden, interviews, achtergronden. Internet biedt alle mogelijkheden voor verdieping. In een pakkende toptien de snabbelars presenteren bijvoorbeeld, compleet met portretfoto's (desnoods met balkje voor de ogen) en aangevuld met hun bezittingen, wat voor auto's ze rijden en ander schandaalvoer. Het medium biedt zelfs de mogelijkheid uit te leggen wat er precies aan de hand is.

Maar voor die journalistieke aanpak koos *Reporter* niet. Terwijl juist onderzoeksjournalisten voortdurend klagen over de beperkingen van de media. Voor hun onthullingen is op tv altijd te weinig zendtijd, in de krant te weinig ruimte.

Misschien komt het doordat er dit keer eigenlijk helemaal geen verhaal is. Het nieuws is de schreeuwende kop, maar in de feiten is niet zo veel bijzonders te vinden. Dat is geen onderzoeksjournalistiek, dat is schandaalpers.